

<p>4. únor 2017 8. švat 5777</p> <p>šabat začíná v 16:41</p> <p>havdala v 17:53</p> <p>minchu je možné říct od 12:40</p>		<p>בא</p> <p>5777</p> <p>Bo</p>
--	--	--

Shrnutí paraši

Přečtěte si, nejlépe s dětmi, následující věty. Rozhodněte, zda jsou pravdivé, nebo ne.

Podle odpovědi doplňte větu pod tabulkou.

Ano nebo Ne?	Ano	Ne
Při osmé ráně udeřil Bůh na Egypt kobyčkami, které sežraly všechny egyptské domy.	D	P
Při deváté ráně oslabil tma celý Egypt i Gošen	V	R
Před desátou ranou Bůh řekl, že si mají Židé vyžádat od sousedů stříbrné a zlaté nádoby.	V	O
Bůh určil, že TIŠRI bude první z měsíců roku.	O	N
Bůh přikázal vzít jehně jako KORBAN PESACH a označit jeho krví veřeje domů.	Í	S
Pesachový beránek se měl jíst s macesy a hořkými bylinami v noci, kdy Bůh pobil egyptské prvorozence.	M	L
Při desáté ráně Bůh pobil prvorozené Egyptany, Egyptanky a prvorozená egyptská zvířata.	A	Ě
Po pobití prvorozenců vyhnal faraón Židy z Egypta.	S	B
Židé neměli čas péct si macesy, a tak si s sebou vzali jedna chléb.	A	Í
Východ z Egypta si připomínáme – svátkem Pesach, vyprávěním Hagady, výkupem prvorozených synů, (které Bůh při ráně ušetřil) a tfilin na hlavu a ruku.	C	K

Bůh přikázal, že Nisan bude _____ v roce.

Už nevím, co je vpravo a co vlevo...

Na více místech v Tóře se setkáváme s myšlenkou, že pravá ruka (a potažmo) pravá strana je významnější, nežli levá. Již na konci knihy Berešit trvá Jákov na tom, že svou pravici položí na hlavu Efraima a levici na hlavu Menašeho, protože Efraim bude „větší a významnější“.

S další pravo-levou tematikou přichází i paraša Bo. Nuže...

- Při očištění malomocných klade KOHEN očišťovací směs na pravý palec ruky a nohy znečištěného.

- Mezuzá se umísťuje na pravou stranu veřejí.
- Písař musí psát Tóru a další svaté svitky pravou rukou.
- Při recitaci ŠMA JISRAEL si oči zakrýváme pravou rukou.
- Když si myjeme ruce „před chlebem“, opláchneme nejdřív pravou ruku.
- Kidušový pohár držíme v pravé ruce.
- Když troubíme na ŠOFAR, přikládáme ho k pravému koutku.
- Pokud neseme Tóru, neseme ji opřenou o pravé rameno.
- Pokud říkáme požehnání nad jídlem (či jiným objektem – např. Lulavem), držíme ho v pravé ruce.
- Při rituálu CHALICA snímá vdova pravou rukou botu z švagrovy pravé nohy.
- V chrámu KOHANIM prováděli všechny předepsané rituály pravou rukou.
- Mimo výše uvedené rituály má pravá ruka přednost i při vyložení všedních činnostech – oblékáme si dřív pravou stranu, obouváme si dřív pravou botu. A při svlékání a zouvání naopak začínáme levou stranou.
- Nevíme-li, jakou cestou se vydat, máme volit cestu doprava.

Důvody pro upřednostnění pravice jsou v zásadě tři. Sama Tóra předepisuje v určitých příkazech použití pravou ruku či nohu. Pravá strana je podle Meiriho stranou symbolizující dobro a my si tak průběžně připomínáme, že máme v životě vždy usilovat o dobro. A za třetí, podle kabaly, je pravá strana stranou Boží milosti, kterou si přejeme více, nežli levou stranou Boží přísnosti.

Ovšem pozor, někdy pravá ruka ostrouhá. Tfilin si přikládáme na levou paži. Tóra totiž v souvislosti s tfilin hovoří o „slabší ruce“. Navíc pravou rukou konáme většinu všedních věcí, a tak si levici chráníme pro tuto speciální micvu. Je také pravda, že se snáz vážou tfilin pravou rukou na levou, než-li obráceně. Tfilin také připomínají trest Egyptanů a Bůh je trestal svou přísnou, tedy levou rukou. Levá je také obvykle slabší, a proto méně „fyzická“. A také je blíže srdci a poznání. A v neposlední řadě si tím, že přikládáme tfilin na svou méně šikovnou ruku připomínáme, že vlastní silou nezmůže bez Boží pomoci nic.

Leváci si přikládají tfilin na svou slabší, tedy pravou ruku. Většinu dalších micvot plní leváci svou dominantní, tedy levou rukou. Výjimkou je: mezuzá (vždy vpravo), zakrytí očí při Šma (pravou rukou), naklání u sederové večeře (všichni doleva), nošení svitků Tóry (pravé rameno).

Tolik ve stručnosti o pravo-levém spektru Tóry. Volte pravou rukou...

Rav Jaron Ben David: Sousedé a přátelé

Kdykoliv se kdokoliv dostane do sporu se svým nadřízeným, staroustou, ministrem či prezidentem, vždy musí existovat vhodné fórum, na kterém lze nesouhlas projevit, ale směrem k veřejnosti, potažmo cizině, by měl každý zůstat loajální a držet se oficiální linie. Faraónovi služebníci (rádci) již dlouho souhlasili s odchodem Židů z Egypta. Před ranou kobylek to již faraónovi taktně naznačili („Jak ještě dlouho nás budou trápit? Nebylo by lepší...“) Ale před Mošem a Aharonem neřekli ani popel. A mlčeli i po dalších dvou ranách. Moše proto faraóna varuje před poslední ranou a říká mu: „A všichni tví služebníci za mnou přijdou a budou se mi klanět a budou mě prosit, abycho s celým národem odešli.“ Služebníci při tomto varování stáli vedle faraóna. A mlčeli. I po ráně prvorozených, v protikladu k Mošemu varování, za ním nikdo ze služebníků faraóna nepřišel. Musel přijít sám faraón a říct: „Odejděte z mé země!“

Faraón dobře věděl, že není mezi lidem oblíbený. Ani jeho nejbližší okolí mu dávno nevěří. Je

pravděpodobné, že si prostí Egyptané mezi sebou neberou servítky a označují faraóna za viníka všeho desatera utrpení. Sama Tóra dosvědčuje, že „Lid Izraele bude oblíben a Moše bude velice uznávaný a vážený v očích faraónových služebníků a v očích lidu.“ Egyptané se nebránili půjčit (a podle jiného názoru věnovat) Židům své drahocennosti. Pokud na počátku otroctví panovala vůči Židům nenávisť nebo podezření, na konci vládly překvapivě vřelé vztahy.

Tóra si všímá změny ve vztazích mezi Židy a Egyptany. Jestliže v příběhu o hořícím keři píše: „A vyžádá si žena o *sousedky* stříbrné a zlaté nádoby,“ před desátou ráno se *sousedky* mění na *přítelkyně*: „A vyžádáte si od svých přátel a přítelkyň...“ Výraz REUT (přátelství) má v Tóře zvláštní místo. V paršat Mišpatim se například dočítáme, že „Pokud býk potrká býka *přítele*,“ (KI JIGOF ŠOR IŠ ET ŠOR REEHU). A učenci se ptají: „Ke komu se vztahuje slovo *přítel*? Je to přítel majitele býka nebo býk – přítel trkavého býka?“ Ben Zuta se domnívá, že jde o býkova přítele, na což reaguje Ibn Ezra s nebyvalou ostrostí, když doslova píše: „Býci nemají přátele. Jediný přítel, kterého mají, je (vůl) Ben Zuta.“ Přátelství je výsadou lidí. Na jiných místech se slova REACHA = *tvůj přítel*, v českých překladech často *bližní* - „Miluj bližního (REACHA) svého...“ užívá k vymezení židovského přítele. V Bava mecie se uvádí: „Přítel, ale ne cizinec, přítel, ale ne přistěhovalec.“ S tímto pochopením významu slova se vraťme do Egypta, kde se ze *sousedů* stali *přátelé*.

Udělejeme ještě krok dál a začtěme se do příkazu o pesachovém beránku. Tóra nám umožňuje v případě, že v domácnosti není dosti strážníků, k hostině přizvat *sousedy bydlící v blízkosti*. Zde se židovský souvěrec a bratr nazývá *sousedem*, zatímco Egyptany Tóra označuje za *přátele*.

Sforno vysvětluje úmysl Tóry takto. *Soused bydlící v blízkosti* je nejbližší židovský soused, ne však bezpodmínečně přímý soused. To proto, že v době egyptských ran žili již Židé mezi Egyptany. Přesněji řečeno, na území zvaném Gošen žili stále jen Židé, ale mnoho z nich opustilo „ghetto“ a žili mezi Egyptany. Je docela možné, že mnozí Židé sloužili v egyptských rodinách, a proto bydleli poblíž.

Proč ale nenazývá Tóra pesachového spoluhodovníka *přítelem*? Proč z něj dělá jen *souseda*? Tosefta k traktátu Psachim nabízí zajímavé vysvětlení, podle kterého Tóra vyžaduje, abychom u sederové večeře upřednostnili *souseda* před *přítelem*. Není správné opustit *sousedy* a jít na sederovou večeři k příbuzným. Kniha Přísloví to říká jasně: „*Soused* je lepší než vzdálený bratr.“

Aby mohli opustit Egypt, museli se Židé odlišit od Egyptanů. Bylo potřeba rozlišit, kdo je kdo. I když již mnozí Židé žili ve smíšených čtvrtích. A i když dokonce měli mnozí mezi Egyptany přátele. Proto je pesachový zázrak o „přeskočení židovských domů“. Proto bylo třeba zůstat uvnitř domu, proto se KORBAN PESACH musel jíst doma. Proto se z beránka nesmělo nic vynést ven. Proto bylo nutné označit dveře domu krví, která byla rudým varováním STOP! Ano, není-li v domě dost strážníků, přizvou se na seder nejbližší židovští *sousedé*. Ale nestane se z toho společenské posezení s přáteli. Tak se skutečně stěhujeme z domu otroctví do domu bohoslužby.

Tento Daf je věnován MIKI ROTHovi (MORDECHAJ CHAJIM BEN CVI), který zemřel přesně před 17 lety.

Tento Daf byl sepsán s pomocí několika sklenic Korunní kyselky jako soukromá aktivita s pomocí různých dostupných zdrojů, z nichž je možné jmenovat drašot rav Ben Davida, internetové stránky chabad.org, Portal Daf-Yomi a texty programu TalAm. Za případné chyby a překlepy se omlouvám.